

Mengvoederproductie: kosten van Toezicht op Controle

Coen van Wagenberg en Nico Bondt

Het LEI heeft de kosten berekend van het publieke en private toezicht bij Nederlandse mengvoerproducenten in de situatie van eind 2006 en in drie alternatieve 'Toezicht op Controle'-scenario's (ToC-scenario's): 'conformereren', 'meldplicht' en 'controleorganen'. De scenario's zijn ontwikkeld samen met RIKILT, Animal Science Group (ASG) en Agrotechnology and Food Science Group (AFSG). De overheid voert in de ToC-scenario's geen monsternames, inspecties, en audits uit, maar maakt gebruik van gegevens uit het private systeem. In het scenario 'conformereren' geven certificerende instellingen (CI's) de wettelijke informatie door aan de overheid, in het scenario 'meldplicht' doen de bedrijven dit zelf. In het scenario 'controleorganen' voeren wettelijk aangewezen controleorganen (CO's) inspecties uit bij bedrijven aan de hand van checklijsten. CO's voeren geen audits uit; dit doet de overheid.

Er is uitgegaan van een situatie zonder calamiteiten, waarbij alle mengvoerproducenten deelnemen in het systeem. Private en publieke inspecties en audits uit de situatie van eind 2006 zijn gecombineerd tot minder bedrijfsbezoeken en een kortere cumulatieve bezoekduur. Voor vergelijkbaarheid van kosten is het aantal CI's en laboratoria in alle scenario's gelijk. Voor vergelijkbaarheid van toezichtkwaliteit vinden in alle scenario's dezelfde harmonisatie, ringonderzoeken van laboratoria en bijscholing plaats.

Kosten

De kosten van toezicht bij de Nederlandse mengvoerproductie met het systeem dat van toepassing was eind 2006 worden geschat op ruim 3 miljoen euro per jaar (tabel 1). De Voedsel- en Warenautoriteit (VWA) veroorzaakt circa 40% hiervan. Het private systeem, de systeemeigenaar/toezichthouder Productschap Diervoeder/Bureau Coördinatie Diervoedercertificatie en –controle (PDV/BCD), CI's of CO's, Raad van Accreditatie (RvA) en laboratoria, veroorzaakt ook circa 40%. Mengvoerproducenten veroorzaken de overige 20%.

Tabel 1 Kosten a) van toezicht en controle op Nederlandse mengvoerproducenten per scenario naar organisatie (x 1.000 euro/jaar, afgeronde bedragen)

	Situatie van eind 2006	Conformereren en meldplicht b)	Controleorganen
Voedsel- en Warenautoriteit	1.140	10	340
Systeemeigenaar/toezichthouder	220	220	0
Raad van Accreditatie	310	310	740
CI of CO	640	830	550
Mengvoerproducenten	660	530	390
Laboratoria	160	160	170
Totaal	3.070	2.150	2.180

a) Kosten zijn toegerekend aan de organisatie die ze maakt, ongeacht wie de rekening betaalt. In de ToC-scenario's zijn deze exclusief kosten van een schaduwcontrole- en calamiteitensysteem van de overheid;

b) De kosten in het scenario 'meldplicht' zijn 2,04 miljoen euro.

In de ToC-scenario's liggen de kosten tussen de 2 en 2,2 miljoen euro per jaar, circa 30% lager dan in de situatie van eind 2006. De toezicht- en controletaken van de VWA zijn overgenomen door de mengvoederproducenten en de CI's/CO's. Hierdoor vervallen de kosten van de VWA voor monsternames en analyses. De kosten van de CI's en de RvA nemen daarentegen toe door hogere toezichtactiviteiten. Mengvoederproducenten hebben lagere kosten door de afname van certificatie, erkenning en registratie en door vermindering van bedrijfsbezoeken en cumulatieve bezoekduur. De kosten voor het doorgeven van informatie aan de overheid nemen wel toe en daarmee ook de kosten voor de overheid om deze informatie te verwerken. De verschillen in kosten per organisatie tussen de ToC-scenario's ontstaan door andere verantwoordelijkheden van betrokken organisaties. In het scenario 'controleorganen' zijn er geen kosten berekend voor de private systeemeigenaar/toezichthouder omdat er voor overheidstoezicht geen privaat GMP⁺-systeem meer nodig is. Daarnaast zijn de kosten van de RvA hoger door verplichte accreditatie van CO's en laboratoria en nemen de kosten voor de overheid minder af omdat zij zelf audits uitvoert.

Maatregelen VWA en PDV voor kostenreductie

In 2007 heeft de VWA de inspectiefrequentie vanuit de verordening diervoederhygiëne verlaagd en heeft het PDV de bijscholingsfrequentie voor auditoren vanuit GMP⁺ verlaagd. Dit leidt tot een geschatte kostenreductie van 340.000 euro per jaar ten opzichte van de situatie van eind 2006, van 220.000 euro per jaar bij 'conformereren' en 'meldplicht', en van 200.000 euro bij 'controleorganen'.

Wie betaalt toezicht en controle?

Tevens is van belang wie uiteindelijk de kosten betaalt en de baten van ToC ontvangt. Het is te verwachten dat organisaties die kosten maken in opdracht van een andere organisatie deze doorberekenen in hun tarieven. Mengvoederproducenten betalen dan uiteindelijk de kosten van systeemeigenaar/toezichthouder, RvA, CI's, laboratoria, de door hen zelf gemaakte kosten, en het deel van de kosten van de VWA, dat de overheid bij de bedrijven in rekening mag brengen. De overige kosten van de VWA betaalt de overheid. In de situatie van eind 2006 betaalt het bedrijfsleven 2,17 miljoen euro en de overheid 900.000 euro (tabel 2). In de ToC-scenario's dalen de kosten van de overheid fors en ook die van het mengvoederbedrijfsleven nemen af. De kosten van mengvoederproducenten dalen nauwelijks doordat de controle- en toezichtintensiteit gelijk blijft en de in het private systeem extra gemaakte kosten worden doorberekend. Overigens kan de overheid een groter deel van de besparing overhevelen naar het bedrijfsleven door bijvoorbeeld te betalen voor informatie. Hierdoor ontstaat een extra stimulans voor bedrijven om mee te doen aan ToC.

Tabel 2 Inschatting van de kostenverdeling van toezicht en controle bij Nederlandse mengvoederproducenten betaald per scenario naar organisatie (x 1.000 euro/jaar)			
	Situatie van eind 2006	Conformereren en meldplicht	Controleorganen
Mengvoederproducenten	2.170	2.050	1.975
Overheid	900	100	205
Totaal	3.070	2.150	2.180

Conclusies

Door een andere invulling van toezicht en controle op Nederlandse mengvoederproducenten kunnen de kosten afnemen van 3,1 tot 2,2 miljoen euro per jaar. Verschillende ToC-scenario's leiden tot vergelijkbare kostenbesparingen. De kosten van de betrokken organisaties verschillen wel tussen de scenario's. Een besparing zal grotendeels ten goede komen aan de overheid, tenzij de baten worden herverdeeld. Een efficiëntere invulling van de controle, zoals lagere controle- en bijscholingsfrequentie, leidt in alle scenario's, inclusief de situatie van eind 2006, tot een kostenreductie van 200.000 tot 350.000 euro per jaar. Hoewel belangrijk, vormen de toezichtkosten slechts een onderdeel in de besluitvorming over ToC. Andere belangrijke aspecten zijn de verwachte effectiviteit, de kosten van overheidstoezicht op niet-deelnemers en in geval van calamiteiten, de benodigde inhoudelijke expertise van de overheid met betrekking tot de

onderliggende gevaren, en juridische en bestuurskundige afwegingen.

Meer informatie:

Van Wagenberg, C.P.A. en N. Bondt, 2007. *Kosten van het huidige toezicht en drie alternatieve scenario's van toezicht op controle bij mengvoerproducenten in Nederland*, Intern rapport LEI, Den Haag, op te vragen bij Coen van Wagenberg.

Smelt, A.J., N. Bondt, C.P.A. van Wagenberg, M.H. Bokma-Bakker, L.W.C.A. Coppens, P. Sterrenburg, G.A.L. Meijer, J. Teeuw, en F. Verdenius, 2007. *Toezicht op Controle Diervoeding*, Rapport 2007.002, RIKILT, Wageningen.